

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: En polsk Familie: 1-2. - 1926

Citation: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i Hauch, Carsten: *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af POUL SCHJÆRFF, 1926-29, s. 308. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529612755264.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

## TRETTENDE CAPITEL. *Katastrophe.*

Nogen Tid efter min Venindes Død blev jeg opmærksom paa en tilhyllet Skikkelse, som jeg ofte i Tasmørket mødte paa mine Veie, og der, hver Gang jeg saa mig om, ilede ind i en Sidegade, eller skiulte sig bag et af de store Lindetræer, hvoraf der findes en Mængde i Danzig. Dette Møde ansaae jeg imidlertid for en blot Hændelse, dog tog jeg nu af Forsighed en Stok med, naar jeg var nødt til at gaae sildig ud.

En Aften i Skumringen, da jeg befandt mig paa en eensom Vei udenfor Byen, saa jeg pludselig den tilhyllede Skikkelse springe frem af en Busk nogle Skridt fra mig med en dragen Sabel i Haanden. Jeg satte mig øiebliklig i Forsvarsstand, og var saa lykkelig med min Stok at afværge flere farlige Hug, men alle kunde jeg ikke afværge, og da min Modstander trængte heftig ind paa mig, saa jeg snart mit Blod flyde af mangfoldige Saar. Upaatvivlelig vilde min Modstander have dræbt mig, hvis ikke, som jeg siden hørte, et Par Dagleiere, der gik fra deres Arbeide, i Frastand havde seet Overfaldet, de gjorde Anskrig og ilede til, men Voldsmanden frelste sig ved Flugten. Flere Mennesker samledes da, jeg blev kiendt og bragt hjem, til stor Forfærdelse for Advocaten, der nu af Frygt for Overfald neppe meer vovede sig udenfor Huset.

For Resten viste han mig megen Deeltagelse, og uagtet han, af medfødt Ængstelighed, saalænge jeg laae syg, aldrig selv betraadte mit Værelse, saa kom han dog flere Gange om Dagen udenfor min Dør, for at høre til mit Befindende, og sørgede overhovedet med faderlig Omhu for Alt, hvad jeg behøvede.

Mine Saar vare betydelige, ja det overordentlige Blodtab styrtede mig tilsidst i et Slags langvarig Afmagt, hvori jeg hverken kunde tale eller røre et Lem, og hvori jeg var fuldkommen opgivet af Lægerne. I denne Forfatning beholdt jeg imidlertid min Bevidsthed, som jeg, saavidt jeg erindrer, ikke tabte et Øieblik; ja det var saalangt fra, at min Fornemmelse var svækket ved Sygdommen og Blodtabet, at den snarere skærpedes derved, især blev mit Øre saa fiint, at jeg selv i Frastand opfangede den sagtteste Lyd; og overhovedet grændsede min Tilstand nær til den, man almindelig giver Navn af Skindød, fra hvilken den kun skilte sig derved, at Hiertets og Pulaaarernes Slag, uagtet næsten umærkelige, dog ikke ganske ophørte.

I en af de Nætter, hvori jeg var Døden nærmest, 310 foregik det Optrin, jeg nu skal beskrive. For at De desbedre kunne fatte Muligheden deraf, maa jeg bemærke, at Advocatens Bolig laae i en afsides Gade, hvori der aldrig var nogen stor Færdsel. Mit Værelse laae i nederste Stokværk, og vendte ud til Gaden, ligeoverfor var der intet Huus, men kun en lang Havemuur. Den Sygevogterske, der ellers vaagede over mig, var denne Nat borte, og en fremmed Qvinde sad ved mit Leie. Jeg hørte hvert Slag af de fierne Kirkeklokker og hvert Trin af de Forbigaaende, disse sidste bleve stedse færre og færre, og tilsidst mærkede jeg ingen Fodtrin mere, derimod kunde jeg høre Træormene, der bankede i Væggen og mit eget Hierte, der slog, men dog syntes mig, at det ei kunde vedblive at slaae ret længe, dette bekræftedes af Sygevogtersken, der lagde sin Haand paa mit Bryst og sagde: »Han lever ikke til Nattens Ende.«

Kort efter klang atter Fodtrin fra Gaden, paa samme Tid hørte jeg, at et Vindue blev aabnet, og fornåm en kold Luftstrøm, der rørte mit Ansigt. En Mand steg derpaa, som jeg tydelig mærkede, ind ad Vinduet, og kort efter blev det igien lukket, ligeledes blev Døren aflaaaset.

»Lever han endnu?« sagde pludselig en Stemme, som jeg kiendte, thi det var Gustavs. - »Endnu er der Liv,« svarede Sygevogtersken, »men inden Morgenen gryer, er det forbi med ham.«

Nu fornåm jeg, at mine Giemmer aabnedes, og skiøndt jeg Intet kunde see, anede jeg dog, at Gustav ransagede mine Papirer. Da denne Forretning var endt, hørte jeg ham nærme sig til min Seng, hvorfra han trak Gardinet til Side, kort efter mærkede jeg hans Aande i mit Aasyn, hvoraf jeg sluttede, at han bøiede sig ned og betragtede mig.

»Er du ganske sikker paa, at han maa døe?« sagde han endelig. - »Derpaa kan Herren forlade sig,« 311 svarede Sygevogtersken. - Gustav blev nu, saavidt jeg kunde mærke, staaende en Stund ved mit Leie. »Anede jeg kun, at der var mindste Tvivl derpaa,« hviskede han endelig, »da skulde denne Dolk forkorte hans Dødskamp.« - »Nei,« sagde Sygevogtersken, »det tillader jeg ikke, og det behøves heller ikke, thi naar En skal afsted, da veed vi det længe, førend Doctoren, og i hans Øine, der ligger der, har alt Døden længe skrevet sit Reisepas.«

»Kan du endnu høre og see paa Gravens Rand,« sagde Gustav, »saa viid, at dit Forræderi ikke nytter dig, thi alle dine Digte tager jeg med mig, og de skulle nok bringe Antonia til at opgive sin Tvivl.« - »Gaa nu!« sagde Sygevogtersken, »og gjør mig ikke ulykkelig!« - »Gid jeg kunde dræbe ham endnu engang,« hviskede Gustav saa sagte, at Sygevogtersken sikkert ikke hørte det, jeg derimod fornåm hver Stavelse, »thi hun elsker ham dog, og mig hader hun.« Efter disse Ord blev Vinduet atter aabnet, og jeg hørte ham springe ud

paa Gaden, hvor hans Trin lidt efter lidt tabte sig i det Fierne.

Men hans sidste Yttring havde en Indflydelse paa mig, som han mindst drømte om, det var ligesom en electrisk Gnist derved slog ned i mit Bryst, og jeg fornå, hvorledes Hierteslagene paa ny tiltog i Styrke, jeg følte, hvorledes Aarernes Kraft vaagnede, hvorledes en Puls igien begyndte at slaee efter den anden, ligesom Uhre, der næsten vare udløbne, men nu paa ny bleve optrukne, og jeg mærkede tydeligt, hvorledes Blodet, som en voxende Strøm, blev dreven rundt, først i smaa, derpaa i større og større Kredse, indtil det endelig naaede de yderste Fingerspidser.

Et mærkværdigt Sammentræf var det for Resten, at Advocaten noget sildigere den samme Nat sendte 312 Bud, og forlangte mine Papirer til Giennemsyn, som ogsaa bleve ham udleverede.

Den næste Morgen kunde jeg igjen tale og bevæge mine Ledemod, og Lægen erklærede, at han nu vilde indestaae for mit Liv; i øvrigt sagde han, at den Forandring, der var foregaaet med mig, laae saalangt udenfor Naturens sædvanlige Gang, at den snarere lignede et af de Undere, de Hellige alene pleie at bevirke, og virkelig maa jeg ogsaa kalde det en vidunderlig Styrelse, at den, der saa ivrigt ønskede min Død, selv »maatte bringe mig den Lægedom, der kaldte mig tilbage til Livet.

Ophavsmanden til Overfaldet blev imidlertid skjult, thi jeg, der alene kiendte ham, besluttede, for Antonias Skyld, at være taus, som Graven; af samme Grund fortalte jeg heller Intet om det natlige Indbrud, men sørgede kun for, at jeg blev af med den ny Sygevogterske, og fik mit gamle Tagkammer igjen, hvor et lignende Nattebesøg ikke let kunde finde Sted, og hvor mine Saar hurtig lægedes.

Neppe havde jeg forladt Sygeleiet, før min Fætter kaldte mig til sig. »Tilgiv mig!« sagde han, »thi jeg har begaaet et Forræderi mod dig; da jeg var i Tvivl om du ikke endnu undertiden afgav dig med de Daarskaber, hvormed du ærgrede mig i dine Drengaar, har jeg under din Sygdom giennemseet dine Papirer, men til min Glæde funden, at du er reen i det Capitel, og at du og Gustav ogsaa heri forholde Eder til hinanden, som modsatte Størrelser, hvilket med Tiden, om du saa ikke indlægger dig nogen verdslig og forfængelig Ære dermed, dog vil blive dig til sand Fordeel og Glæde.«

Uagtet jeg selv saaledes undslap med Livet, blev dog hiint natlige Indbrud den fornemste Aarsag til min Fætters Død. En af vore Naboer havde, trods al Gustavs Forsigtighed, mærket, at en Mand i hiin 313 Nat var spungen ind af mit Vindue, og meldte det til min Fætter. Uagtet nu baade Sygevogtersken og jeg stadig benegtede dette, saa fik dog Advocaten det Indfald, at man vilde staae hans Manuscripter. Han undersøgte derfor selv tilligemed sin Tiener hver Aften alle Værelser, og aflukkede dem forsigtig, han lod ogsaa Vinduerne tilspigre, og brændte Lys om Natten i sit Værelse, hvori Tieneren desuden maatte ligge; ja til end større Sikkerhed lod han forfærdige en Jernkiste, der var saa tung, at to Mænd neppe kunde løfte den, i denne Kiste lagde han nu sine Papirer, hvorefter han lukkede den, og hang en Hængelaas derfor. Da imidlertid Kassen, formedelst sin Høide, ikke kunde skydes under Sengen, blev den, efter hans Befaling, sat ved hans Hovedgierde, saa han kunde naae den fra sit Leie med sin udstrakte Haand; men netop af denne forvidt drevne Forsigtighed opstod Ulykken, thi en Nat drømte han, saavidt vi kunde slutte, at han stred med en dumdrstig Tyv, der vilde rane hans Skat; han sprang da op i Halvsøvne og greb efter Kisten. derved fik hans Hoved og Bryst, hvilket sidste var meget bredt, Overvægt over de svage Been, og han styrtede med Tindingen mod Kanten af Jernskrinet, saa han stærkt beskadigede Hiernen selv. I Førstningen følte han sig kun bedøvet, men snart tabte han Bevidstheden, og uagtet man ikke udvortes kunde see Andet, end en lille blaa Plet paa hans Tinding, døde han dog omtrent fyrgetyve Timer efter sit Fald.

Neppe var han død, før Gustav indfandt sig, og gjorde, som nærmeste Arving, Fordring paa hans Efterladenskab. Imidlertid fandt man et Testament, der, efter Arveladerens udtrykkelige Villie, kun maatte aabnes i Gustavs og min Nærværelse. I Følge dette Testament blev Gustav, som der stod, især paa Grund af sit Versemageri, udelukket fra 314 al Andeel i den Afdødes Formue, hvorimod jeg, fordi jeg havde valgt en bedre Vei, og ikke afgav mig med slige unyttige, ja fordærlige Konster, imod at jeg skulde udgive den Afdødes Manuscripter, og i Fremtiden antage hans Navn, var indsat til hans eneste Arving.

Gustav blegnede, da han hørte disse Ord, ogsaa jeg var forlegen derved, thi jeg vidste med mig selv, at jeg paa den Grund, den Afdøde angav, aldeles ikke fortiente hans Godhed. Gustav reddede mig imidlertid snart af min Forlegenhed, thi efter en kort Taushed sprang han pludselig frem, som en Rasende, og erklærede høit og lydeligt, at Testamentet var ugyldigt, da det var bygget paa en falsk Forudsætning, thi han havde aldrig i sit Liv skrevet en Tøddel Poesie, og jeg var Forfatter til alle Digte, der gik under hans Navn. »Lad ham benegte det, hvis han tør,« raabte han, »dog dertil er han vel i Stand, men jeg vil bekræfte mit Udsagn med den høieste Eed.« - »Nei, jeg negter det aldeles ikke,« svarede jeg, »jeg er virkelig den Fugl, af hvilken han har plukket de Fiædre, med hvilke han nu i en Række af Aar har smykket sig, jeg begierer derfor ikke denne Arv, der kun under en Betingelse, jeg ikke har opfyldt, er bleven mig skienket, og jeg vilde tvertimod ansee det for en Krænkelser mod min afdøde Velgiører, hvis jeg tog derimod.«

»Altsaa er Arven min,« raabte Gustav, »thi jeg er nærmest dertil, og Grunden, hvorfor jeg er udelukket, falder nu bort.«

Saaledes kom Gustav, der nu antog sin Onkels Navn, og efter ham, kaldte sig Zeltner, i stor Velstand; men dog gik han ikke fri for Straf, thi hans Opførsel blev saa bekiendt, at flere offentlige Blade spottede derover. Dette ærgrede ham særdeles, thi uagtet den høiere Æresfølelse manglede ham, saa 315 var han dog langt fra ligegyldig for Ros og Dadel. Senere maatte han endog, da hans Kammerater vægrede sig for at tiene med ham, tage sin Afsked fra den preussiske Hær; dog lykkedes det ham efter kort Tid, da han var bekiendt som en duelig Officeer, at vorde ansat ved de polske Tropper i Warschau under Fyrst Constantin.

Til hans Undskyldning maa jeg sige, at hiin Arv i flere Aar havde været hans eneste Haab, ja, efter hvad han selv senere skal have erklæret, vilde han i det mindste af Kiærlighed til Antonia, som han, trods sine Udsvævelser, dog paa sin Maade elskede, neppe have røbet, hvorledes det hang sammen med hans Forfatterskab, hvis han havde seet nogen anden Vei til at naae den Skat, uden hvilken han ikke længere kunde leve.

Endelig bleve ogsaa Advocatens efterladte Skrifter udgivne i Trykken; kort efter læste jeg i et Blad en meget haanlig Bedømmelse over dem, og har for Resten aldrig spurgt, at de vakte nogen synderlig Opmærksomhed.